

VEČITA NEDOUMICA: LIZING ILI KREDIT

AN ENTERTAINMENT DILEMMA: LEASING OR LOAN

Vladimir T. Mladenović¹
Milica Krulj-Mladenović²
Danilo Obradović³

DOI: <https://doi.org/10.31410/EMAN.2019.285>

Sadržaj: *Večita nedoumica, zašto auto kredit a ne lizing i obrnuto? Pitanje na koje ćemo pokušati da damo odgovor. Ne tako davno banke su imale u ponudi samo auto kredite, međutim, kako bi imali sveukupnu ponudu većina banaka je u svoj asortiman proizvoda ubacila i lizing. Isto tako je bilo nezamislivo kupiti polovno vozilo, poljoprivredne mašine korišćene ili opremu za rad preko lizinga, sada je to dostupno i sve je popularnije. Kako će izdržati auto kredit kao bankarski proizvod takav napad ostaje da se vidi u nekom budućem vremenu. Kroz rad će biti odrađen prikaz auto kredita fizičkim licima za kupovinu novih i polovnih automobila od pravnih i fizičkih lica. Odabir banaka koje su ušle u našu analizu je vođena primerom da banke pored ponude auto kredita imaju u svom vlasništvu i lizing ponudu u Srbiji.*

Ključne reči: *lizing, auto kredit, banka, fizička lica.*

Abstract: *An internal dilemma, why take auto loan, not leasing and vice versa? We will try to answer this question in the paper. Not so long ago, banks offered only auto loans, but in order to have the overall offer of services, most of the banks also leased their product range. It was also unthinkable to buy a used vehicle, used agricultural machines or other equipment with leasing, now it's available and is increasingly popular. How car loan will endure as a banking product such an attack remains to be seen in some future time. Through the paper a presentation of auto loans to individuals for the purchase of new and used cars from legal institutions and individuals will be done. The selection of banks that entered our analysis was guided by the example that banks in addition to offering auto loans have their own leasing offer in Serbia.*

Keywords: *leasing, auto loan, bank, individuals.*

1. UVOD

Kredit je imovinsko-pravni odnos između poverioca i dužnika, u kome poverilac svoj novac ili potrošna zamenljiva dobra daje dužniku na određeno vreme i uz određene uslove. Kredit se najčešće izražava, nastaje i gasi u novcu, pa su kredit i novac najuže povezani.⁴ Jedan od najrasprostranjenijih oblika kredita zadnjih godina su oni krediti koji se odobravaju pojedincima, porodicama i manjim firmama. Ta oblast pozajmica obuhvata širok spektar od bukvalno stotina kupovina na osnovu pozajmica, od kupovine novog automobila, kreditiranja nove kuće i kupovine nameštaja i aparata na kredit, do finansiranja odmora i slanja dece na studije.⁵

¹ Akademija poslovnih strukovnih studija Beograd, Svetozara Markovića 8-4, Kragujevac

² Akademija poslovnih strukovnih studija Beograd, Svetozara Markovića 8-4, Kragujevac

³ Akademija poslovnih strukovnih studija Beograd, Svetog Save 22-17, Blace

⁴ Savremena administracija, *Pravna enciklopedija*, Beograd, 1979., str 580

⁵ P. Rose, S. Hudgins., *Bankarski menadžment i finansijske usluge*, Data status, 2005., Beograd, str 603

Lizing je forma ustupanja prava korišćenja tehnologije, opreme i proizvoda, po osnovu zakupa.⁶ Poslovi lizinga se koriste u finansijskim transakcijama koje su vezane za plasman proizvoda u zakup, a koji su velike pojedinačne vrednosti (oprema, transportna sredstva i sl.). Preduzeće ili fizičko lice kome je taj proizvod neophodan, a nije u finansijskoj mogućnosti da ga plati odmah u punom iznosu, koristi mogućnost da tu opremu ili saobraćajno sredstvo uzme u zakup, odnosno iznajmi na korišćenje.⁷ Plaćenjem zakupnine u formi lizinga korisnik opreme, u stvari, indirektno otplaćuje deo vrednosti imovine koja je predmet zakupa.⁸

2. PRIKAZ AUTO KREDITI I LIZING PONUDE KOD INTESA BANKE I SOCIETE GENERALE BANKE

Ponuda auto kredita kod Societe Generale banke se sastoji iz dve celine, kredita indeksiranih u evrima i dinarskih auto kredita. Karakteristike auto kredita indeksiranih u evrima su sledeće:

- Tokom celog perioda otplate rata je ista u evrima,
- Fiksna kamatna stopa 5,88% za period otplate od 13 do 84 meseca,
- Rok otplate do 84 meseci,
- Iznos kredita od 500 do 15000 evra za automobile bez obaveznog KASKO osiguranja i zaloge,
- Za iznose kredita preko 15000 evra, obavezno je KASKO osiguranje i zaloga,
- Učešće: minimum 30% od zahtevanog iznosa kredita,
- Administrativni trošak: 2,95% od iznosa kredita,
- Osiguranje života korisnika kredita,
- Osiguranje usled gubitka posla.⁹

Kako što je navedeno, Societe Generale banka ima ponudu i dinarskog auto kredita za koji je postavila sledeće uslove:

- Bez valutne klauzule,
- Fiksna kamatna stopa 7,95% za period otplate od 13 do 84 meseci,
- Rok otplate do 84 meseci,
- Iznos kredita od 500 do 15000 evra za automobile bez obaveznog KASKO osiguranja i zaloge,
- Za iznose kredita preko 15000 evra, obavezno je KASKO osiguranje i zaloga,
- Bez učešća za dinarske kredite, ukoliko je iznos kredita niži od 15000 evra,
- Učešće 10% ukoliko je iznos kredita veći od 15000 evra,
- Administrativni trošak: 2,95% od iznosa kredita,
- Osiguranje života korisnika kredita,
- Osiguranje usled gubitka posla.¹⁰

Segelease je član Societe Generale banke. Ona je nastala prilikom potražnje za lizing ponudom. U svojoj ponudi imaju klasičan finansijski lizing i specijale akcije Soge lizinga, koje su promenljive zavisno od perioda i proizvoda.

⁶ Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, *Ekonomski rečnik*, Beograd, 2006., str 376

⁷ M. Hadžić., *Bankartsvo*, Univerzitet Singidunum, 2008., Beograd, str 286

⁸ Đ. Đukić., V. Bjelica., Ž. Ristić., *Bankartsvo*, Ekonomski fakultet, 2006., Beograd, str 177

⁹ <https://www.societegenerale.rs/stanovnistvo/auto-krediti/auto-kredit-indeksiran-u-evrima/>, 21.02.2019.

¹⁰ <https://www.societegenerale.rs/stanovnistvo/auto-krediti/dinarski-auto-krediti/>, 21.2.2019.

Uslovi koji su dostupni u Segelease su sledeći:

- Jednaka rata ceo period otplate,
- Beskamatni lizing sa fiksnom NKS – 0% za finansiranje u iznosu do 5000 evra;
- Period finansiranja 36 meseci;
- Troškovi obrade 2% i učešćem 50%;
- Ukoliko je period otplate do 60 meseci, onda je NKS 3,29%, sa učešćem 25%;
- Kasko osiguranje je obavezno za obe varijante.¹¹

Intesa Leasing je član Intesa Sanpaolo grupacije.

Intesa banka, kao i Societe Generale banka ima u ponudi auto kredite indeksirane u evrima i dinarima. Za kredite indeksirane u evrima su sledeći uslovi:

- Za kupovinu od pravnih lica 2000 do 30000 evra,
- Za kupovinu od fizičkih lica od 2000 do 13400 evra, (iznos kredita je podložan menjanju i može se uvećati za iznos premije polise KASKO osiguranja koje izdaje osiguravajuća kompanija, dok se kod kupovine od fizičkog lica isti iznos može uvećati za iznos poreza za prenos apsolutnih prava),
- Minimum 30% učešća od bruto vrednosti kredita,
- Period otplate je od 18 do 84 meseci, tj., može da se odabere jedan od ponuđenih: 18, 24, 36, 48, 60, 71 i 84,
- Na godišnjem nivou kamatna stopa se razlikuje za klijente i za ostale građane, pa za klijente iznosi 4,50% fiksna kamatna stopa, a za ostale građane je isto fiksna i iznosi 6,50%,
- Instrumenti obezbeđenja su jedna menica sa klauzulom bez protesta; za iznos kredita preko 10001 evro ide zaloga na vozilo do konačne otplate kredita; samo za kredite veće od 10001 evro potrebno je KASKO osiguranje za ceo otplatni period,
- Administrativni trošak je 1% za klijente, dok je za ostale građane 2%.

Intesa Leasing prateći svetske trendove nudi bogatu ponudu finansijskog lizinga za kupovinu novih i polovnih automobila za fizička lica. Ponuda se pored podele za nova i polovna vozila deli i na ponudu u evrima i na dinarsku ponudu. Maksimalni period finansijskog lizinga je 60 meseci. Učešće je minimum 20% od bruto vrednosti vozila. KASKO osiguranje je obavezno za ceo period trajanja ugovora o lizingu.

Uslovi finansiranja novog automobila u evrima su:

- Nominalna kamatna stopa (na godišnjem nivou) je 3,99%, varijabilna,
- Efektivna kamatna stopa (na godišnjem nivou) je 6,09%,
- Obavezno KASKO osiguranje,
- Maksimalni period otplate 60 meseci,
- Učešće je minimum 20% od bruto vrednosti vozila.

Dinarsko finansiranje novih automobila podleže sledećim uslovima:

- Nominalna kamatna stopa (na godišnjem nivou) je 6,99%, varijabilna,
- Efektivna kamatna stopa (na godišnjem nivou) je 9,33%,
- Obavezno KASKO osiguranje,
- Maksimalni period otplate 60 meseci,
- Učešće je minimum 20% od bruto vrednosti vozila.¹²

¹¹ <https://sogelease.rs/akcije/renault/>, 21.03.2019.

¹² <http://www.intesaleasingbeograd.com/leasing-vozila/putnicka-vozila/putnicka-vozila/novi-automobili.3167.html#ta12>, 21.02.2019.

Pored finansiranja novih, Intesa Leasing nudi i finansiranje prilikom kupovine polovnih automobila. Ponuđeni uslovi za finansiranje u evrima i u dinarima se razlikuju samo po tome što starost vozila može da bude maksimalno 60 meseci, i da je obavezno učešće 30% bruto vrednosti vozila.

3. SWOT ANALIZA KREDITA ZA FIZIČKA LICA

U sledećem poglavlju će biti odrađena SWOT analiza kredita, sa svojim snagama, slabostima, šansama i problemima.

<i>Snage</i>	<i>Slabosti</i>
Široka baza korisnika; Nije obavezno KASKO osiguranje pod određenim gore navedenim uslovima; Vlasništvo fizičkog lica nad vozilom; Nije obavezno učešće prilikom uzimanja auto kredita;	Uslovljavanje sa prebacivanjem zarade da bi ostvarili povoljniju kamatnu stopu; Opterećenje u kreditnom birou;
<i>Šanse</i>	<i>Problemi</i>
Proširenje ponude kroz privlačnije uslove; Još uvek nedovoljna vera građana u lizing ponudu; Udruživanje zarade supružnika radi dobijanja kredita; Bez ikakve dodatne papirologije oko odlaska u inostranstvo vozilom koje je uzeto preko kredita;	Snažan rast Lizing ponuda; Kretanja na finansijskom tržištu; Zaloga na vozilo; Prilikom krađe vozila nastaje problem ukoliko niste uzeli KASKO osiguranje i morate nastaviti da plaćate rate kredita;

SWOT analiza lizinga za fizička lica

<i>Snage</i>	<i>Slabosti</i>
Olakšana procedura prilikom konkurisanja za lizing; Ne opterećenost kreditnim zaduženjem u kreditnom birou; Prilikom krađe automobila obavezno KASKO osiguranje koje je do tad bilo slabost prelazi u snagu;	Obavezno KASKO osiguranje; Slabost potražnje u odnosu na kredite; Obavezno učešće; Vlasništvo lizing kompanije nad vozilom; Opterećenje održavanjem vozila; Dodatni troškovi na kraju isteka lizing perioda, porez na prenos vozila;
<i>Šanse</i>	<i>Problemi</i>
Velika prolaznost ponuda kod pravnih lica; Smanjenje komplikacija oko ovlašćenja vozila za put u inostranstvo, takođe, i za pozajmljivanje vozila trećem licu;	Kretanja na finansijskom tržištu; Oduzimanje vozila zbog neizmirivanja obaveza; Kupovina polovnih vozila samo od ovlašćenih uvoznika;

4. ZAKLJUČAK

Velika borba za prevlast u vodećoj poziciji ponude uslova za kupovinu novih i polovnih vozila i dalje ne jenjava, sve su bliži parametri i sve je veća nedoumica kome dati prednost. Još uvek je kredit u blagoj prednosti u poređenju sa lizingom, mada je i ta prednost nekima prednost, nekima mana. U velikoj prednosti su gore pomenute Intesa banka, kao i Societe Generale banka koje u svojoj paleti proizvoda imaju objedinjenu ponudu, njihova prednost je ta što korisnici

mogu na jednom mestu dobiti obe ponude. Raznolikost ponude naših banaka se ogleda u jasno prezentovanim uslovima, zavisno od želje i pre svega mogućnostima kupaca. Gledano šire od ovog našeg prikaza ponude su slične, razlika koja se pojavljuje je u tome što određena banka ili lizing kuća ima zaključen ugovor sa određenim auto salonom i samim tim su im uslovi za kupovinu istog povoljniji od ostalih ponuda. Situacija sa kupovinom polovnih vozila je malo drugačija, ponuda je uslovljena sa godinama starosti automobila, sa procenom vrednosti, sa vozilom iz inostranstva, sa vlasnikom, tj. prodavcem vozila, sve to diktira uslove i kad se sve na kraju skupi tek tad daje jasnu sliku, koja je različita, može se reći od auta do auta. Po izveštaju Narodne banke Srbije, u 2018. god. 73,1% novoodobrenih kredita stanovništvu je bilo u domaćoj valuti, dok je u 2017. to učešće u proseku iznosilo 71%.¹³ To samo potvrđuje činjenično stanje da je kod nas i dalje najzastupljenije dinarsko zaduživanje, što je primer i kod auto kredita i lizinga. Starost kupca, starost auta, visina primanja kupca, kreditna sposobnost kupca, sa žirantima ili ne, vrednost auta, zaloga ili ne, KASKO, kupovina od fizičkog ili pravnog lica, uvoz polovnog vozila ili kupovina kod nas, sve to kao i još pregršt sličnih pitanja nam ne dozvoljava da donesemo odgovor na pitanje postavljeno na početku rada i da ostavimo većitu nedoumicu auto kredit ili lizing i dalje aktuelnu. SWOT analiza nam je malo razjasnila gde smo trenutno ali nam i daje veliki prostor za razmišljanje u budućnosti oko ove dve ponude. I za kraj da napomenemo da je u samom radu sve vreme spominjan finansijski lizing, i ako postoji još jedna vrsta lizinga a to je operativni lizing. On sa pravom nije uziman u razmatranje i u poređenje samo zbog toga što je on kratkoročni ugovor o zakupu samog vozila, i što se nakon završetka otplate vozilo vraća lizing kući.

LITERATURA

- [1] Savremena administracija, *Pravna enciklopedija*, Beograd, 1979.
- [2] P. Rose, S. Hudgins., *Bankarski menadžment i finansijske usluge*, Data status, 2005., Beograd
- [3] Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, *Ekonomski rečnik*, Beograd, 2006.
- [4] M. Hadžić., *Bankarstvo*, Univerzitet Singidunum, 2008., Beograd
- [5] Đ. Đukić., V. Bjelica., Ž. Ristić., *Bankarstvo*, Ekonomski fakultet, 2006., Beograd
- [6] www.societegenerale.rs
- [7] www.intesaleasingbeograd.com
- [8] www.sogelease.rs
- [9] www.bancaintesa.rs
- [10] www.nbs.rs

13 www.nbs.rs/internet/latinica/90/trendovi_kab/trend_izv_IV_2018.pdf, 21.03.2019.

